

Věc C-432/05

Unibet (London) Ltd>
a
Unibet (International) Ltd

v.

Justitiekanslern

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce
podaná Högsta domstolen)

„Zásada soudní ochrany – Vnitrostátní právní předpisy nestanoví samostatnou žalobu k napadení souladu vnitrostátního ustanovení s právem Společenství – Procesní autonomie – Zásady rovnocennosti a efektivity – Předběžná ochrana“

Stanovisko generální advokátky E. Sharpston přednesené dne 30. listopadu
2006 I - 2275
Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 13. března 2007 I - 2301

Shrnutí rozsudku

1. *Právo Společenství – Zásady – Právo na účinnou soudní ochranu (Listina základních práv Evropské unie, článek 47)*

2. *Právo Společenství – Přímý účinek – Individuální práva – Ochrana vnitrostátními soudy (Článek 10 ES)*
3. *Právo Společenství – Zásady – Právo na účinnou soudní ochranu*
4. *Právo Společenství – Zásady – Právo na účinnou soudní ochranu*

1. Zásada účinné soudní ochrany představuje obecnou zásadu práva Společenství, která vyplývá z ústavních tradic společných členským státům, která byla zakotvena v člancích 6 a 13 Evropské úmluvy o lidských právech a která byla rovněž znovu stvrzena v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie.

(viz bod 37)

Ačkoliv totiž Smlouva o ES založila některé přímé žaloby, které mohou být případně uplatněny soukromými osobami před soudem Společenství, nezamýšlela vytvořit před vnitrostátními soudy za účelem zachování práva Společenství jiné právní prostředky než ty, které zakládá vnitrostátní právo. Jinak by tomu bylo pouze tehdy, kdyby ze struktury vnitrostátního právního řádu vyplývalo, že neexistuje žádný právní prostředek umožňující, ani incidenčně, zajistit dodržování práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství. Jestliže tak v zásadě přísluší vnitrostátnímu právu, aby určilo aktivní legitimaci procesního subjektu a jeho právní zájem na podání žaloby, právo Společenství nicméně vyžaduje, aby vnitrostátní právní předpisy nezasahovaly do práva na účinnou soudní ochranu. Je totiž věcí členských států stanovit systém procesních prostředků a řízení, které umožní zajistit dodržování tohoto práva.

2. Soudům členských států podle zásady spolupráce uvedené v článku 10 ES přísluší zajistit soudní ochranu práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství. Při neexistenci právní úpravy Společenství v této oblasti přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství.

V tomto ohledu procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění

ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství, nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných právním řádem Společenství (zásada efektivity). Každý případ, v němž vyvstává otázka účinnosti vnitrostátního procesního ustanovení, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, jeho průběhu a jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů. Krom toho vnitrostátním soudům přísluší vykládat takové procesní podmínky použitelné na řízení, ve kterých rozhodují, v co nejvyšším možném rozsahu takovým způsobem, aby tyto podmínky mohly být použity způsobem přispívajícím k provedení cíle zajistit účinnou soudní ochranu práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství.

novení s právem Společenství, pokud jiné účinné právní prostředky, které nejsou méně příznivé než ty, které se týkají obdobných vnitrostátních žalob, umožňují takový soulad posoudit incidenčně, což vnitrostátnímu soudu přísluší ověřit.

Účinná soudní ochrana práv není zajištěna, pokud je procesní subjekt nucen vystavit se správním nebo trestním řízením a sankcím, které by z nich mohly vyplývat, jako jedinému právnímu prostředku k napadení souladu vnitrostátních ustanovení s právem Společenství.

(viz body 61, 64–65, výrok 1)

(viz body 38–44, 54)

3. Zásada účinné soudní ochrany práv přiznaných procesním subjektům právem Společenství musí být vykládána v tom smyslu, že v právním řádu členského státu nevyžaduje existenci samostatné žaloby směřující primárně k přezkumu souladu vnitrostátních ustanovení s právem Společenství, pokud jiné účinné právní prostředky, které nejsou méně příznivé než ty, které se týkají obdobných vnitrostátních žalob, umožňují takový soulad posoudit incidenčně, což vnitrostátnímu soudu přísluší ověřit.
4. Zásada účinné soudní ochrany práv přiznaných procesním subjektům právem Společenství musí být vykládána v tom smyslu, že v právním řádu členského státu vyžaduje, aby mohla být nařízena předběžná opatření až do doby, kdy příslušný soud rozhodne o souladu vnitrostátních ustanovení s právem Společenství, je-li nařízení

takových opatření nezbytné k zaručení plné účinnosti soudního rozhodnutí, které má být vydáno ohledně existence takových práv.

Pokud není přípustnost žaloby směřující k zaručení dodržování práv, která procesnímu subjektu vyplývají z práva Společenství, jistá na základě vnitrostátního práva uplatněného v souladu s požadavky práva Společenství, zásada účinné soudní ochrany vyžaduje, aby vnitrostátní soud nicméně mohl již v tomto stadiu nařídit předběžná opatření nezbytná k zajištění uvedených práv. Zásada účinné soudní ochrany práv přiznaných procesním subjektům právem Společenství nicméně nevyžaduje v právním řádu členského státu možnost dosáhnout nařízení předběžných opatření příslušným vnitrostátním soudem v rámci žaloby nepřípustné podle práva tohoto členského státu, pokud právo Společenství tuto nepřípustnost nezpochybňuje.

V případě pochybnosti o souladu vnitrostátních ustanovení s právem Společenství se případně nařízení předběžných opatření k odkladu použití uvedených ustanovení až do doby, kdy příslušný soud rozhodne o souladu těchto ustanovení s právem Společenství, řídí kritérii určenými vnitrostátním právem použitelným před uvedeným soudem, pokud tato kritéria nejsou méně příznivá než ta, která se týkají obdobných návrhů na základě vnitrostátního práva, a pokud v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují předběžnou soudní ochranu takových práv.

Při neexistenci právní úpravy Společenství v této oblasti přísluší totiž vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu upravit podmínky nařízení předběžných opatření určených k zajištění ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství.

(viz body 72–73, 77, 80, 83, výrok 2–3)